

ANARCHISTISCH KOLLEKTIEF UNIEF GENT
PRESENTEERT

A.K. NIEUWSBRIEF

BERICHTEN UIT HET ONDERGRONDSE

1 mei collectief presenteert;

+DJ'S JAHROEN,

AMOK & MASSIF

IN A.C. De NoodZaak,

GERARDWILLEMOTLAAN 69

GENT- MARIAKERKE

4 EURO

+ VOLKSKEUKEN, 19h.

Anarchistisch
Kollektief

Sound by

Poster by

LAST * GASP
PIRIPARANDA

40 jaar na mei '68

Wanneer leggen de studenten nog eens het strand onder de straatstenen bloot?

Doorheen de hele recente geschiedenis van verzet valt het op dat de anarchistische en libertaire invloeden en de bijdragen van anarchistten zelf vaak geminimaliseerd of zelfs doodgezwegen worden. Toch zijn die invloeden er onmiskenbaar. Bij sommige verzetsbewegingen is de kern van hun programma zelfs terug te brengen tot enkele basisprincipes, die in essentie niets anders dan anarchistisch zijn...

Vraag honderd arbeiders naar de oorsprong van 1 mei en velen zullen een antwoord schuldig moeten blijven. Hoeveel mensen weten dat een groot deel van de andersglobaliseringsbeweging in haar streven niet veel meer doet dan een actualisering brengen van een aantal basisprincipes die in essentie getuigen van een anarchistische visie? Iets meer mensen zullen wel al hebben gehoord van de belangrijke rol van de anarchistten in de Spaanse burgeroorlog, maar wie weet dat ook bij de volksofstand van 2001 in Argentinië een groot deel van het verzet op anarchistische principes was gebaseerd?

Een ander artikel in deze speciale mei-editie komt al uitvoerig terug op de anarchistische oorsprong van 1 mei. Deze bijdrage wil op nog een andere belangrijke mei-maand focussen. Met name op mei 1968.

Mei'68 zal voor altijd in de geheugens gegrift blijven staan als de grote studentenrevolte. Een revolte die zich over vele universiteiten en hoge scholen in heel wat landen heeft verspreid. Maar toch zal vooral de opstand in Parijs, waar het allemaal begon, herinnerd worden. We zullen zien dat ook hier weer belangrijke anarchistische invloeden waren, net zoals die er ook reeds – en evenzeer miskend door de algemene geschiedschrijving – bij de Commune in 1870 waren, in datzelfde Parijs.

Maar eerst even terugblikken naar de feiten die zich afspeelden in de aanloop naar die woelige maand. Mei '68 is eigenlijk immers reeds in maart begonnen. Het verzet tegen de oorlog in Vietnam dat reeds lange tijd was aangezweld in de Verenigde Staten, waaide toen ook over naar Frankrijk. Het begon evenwel allemaal relatief onschuldig, met enkele ingegooide ruiten bij American Express. De reactie van de president "generaal" de Gaulle op de "snotneuzen" die dit gedaan hadden, was evenwel bikkelaarhard. Toen enkele studenten 's nachts werden opgepakt, sloeg de vlam in de pan. Na de bezetting van een administratief gebouw door studenten, beslist de raad van professoren om de lessen tijdelijk te schorsen. Mei '68 kon – hoewel het nog steeds maart was – eigenlijk al beginnen...

De studenten werden "enragés" genoemd. Dezelfde spotnaam – een eer! – die eerder ook reeds de radicalen uit de Franse Revolutie naar het hoofd geslingerd kregen. Het was een titel die zoals zoveel geuzennamen, dankbaar door de studenten in kwestie aangenomen werd.

Een eerste indicatie van het anarchistische karakter van mei '68 vinden we in de organisatie van de studentenbeweging. Meer bepaald in het feit dat er eigenlijk helemaal geen studentenleiders waren, hoewel enkele studenten toch enigszins als uithangbord fungeerden. Net zoals het gebrek aan structuur geen gemis was bij de opbouw van een sterke studentenbeweging, was er in die dagen ook geen last van ideologische starheid. Alle linkse fracties waren aanvankelijk met en naast elkaar vertegenwoordigd, gaande van trotskisten, over maoïsten tot natuurlijk ook de libertairen. Velen lijken het vandaag vergeten te zijn, maar de zwarte vlag was die dagen even populair als de rode... En hoewel er behoorlijk wat marxistische jongeren en studenten betrokken waren in de protesten, hadden deze doorgaans een duidelijk anti-stalinistisch profiel, wat die dagen nog lang niet zo evident was...

Toch waren er reeds bij aanvang tekenen aan de wand dat de opstand niet stand zou houden. Immers, net zozeer als de studenten geloofden dat de arbeidersklasse verburgerlijkt was, hadden de vakbonden weinig of geen vertrouwen in wat in hun ogen "rijkeluiszootjes" waren. De eenheid zou dan ook slechts van korte duur zijn. Toen op 1 mei 1968 opnieuw de zwarte vlaggen werden bovengehaald, zaten leden van de communistische "ordedienst" deze anarchisten met boksbeugels achterna. De klassenstrijd kon nog wel even wachten tot na het overleg met de patroons!

Toen op 2 mei acht studenten voor de tuchtraad van de universiteit moesten verschijnen, was het protest groot. Maar liefst 500 arrestaties zouden die dag worden verricht!

In de nacht van 10 mei, toen de gemoederen reeds goed verhit waren en de studenten opgewarmd, verschenen de eerste barricades in het straatbeeld. Barricades die ervoor zouden zorgen dat de revolutie voorgoed in het collectief geheugen zou staan gegrift. Na de eerste barricades zou ook een deel van de arbeidersbeweging geïnspireerd raken en de hoop opvatten dat de revolutie nabij was. Op 13 mei leidde dit tot enorme demonstraties waar studenten en arbeiders zouden verbreederen, tot ver buiten Parijs. Het vuur had zich immers inmiddels ook naar de provinciesteden verspreid!

In wat volgde zouden er massaal stakingen uitbreken, fabrieken bezet worden en zouden de gemoederen nog fel oplopen! Het verraad van mei '68 was intussen evenwel ingezet door de communistische vakbondstop. In het geheim waren zij – achter de rug van zowel studenten als eigen militanten – begonnen met het onderhandelen over "haalbare eisen". In tussen stond het land in rep en roer, maar het bleef evenwel wachten op een tweede tussenkomst van de Gaulle en zijn oproep om Frankrijk toch niet in een burgeroorlog te storten, ondersteund door de belofte op serieuze loonsverhogingen en nieuwe verkiezingen, alvorens het verzet gebroken zou worden. Eens de vakbonden en de gevestigde linkse partijen de studentenopstand de rug toe zouden keren, was de zaak hopeloos geworden. De verantwoording van een communistische leider zegt alles. Hij was bereid de uitgestoken hand van de Gaulle aan te nemen omdat "communisten-geen avonturiers zijn"...

De eens vrolijke opstand, met het heuglijke vooruitzicht op een ander soort wereld, werd aan diggelen geslagen. De droom was voorbij. Al zou het nog tot 16 juni duren vooraleer de Sorbonne uiteindelijk werd ontruimd door de politie. Mei '68 eindigde met een diepe teleurstelling voor al wie de oorspronkelijke gedachte achter de revolutie tot het bittere eind was trouw gebleven... Des te wranger was de nasmaak, toen bij de verkiezingen bleek dat de rechtse partijen, die de "orde" wilden verzekeren, een serieuze overwinning haalden. Of was dit niets meer dan het verdiende loon voor de communistische partij die de revolutie van een deel van haar eigen mensen had verraden? Dat je wereld kan veranderen in een poging de macht door

verkiezingen te veroveren, was alleszins andermaal een illusie gebleken. Maat tot zo ver het feitelijk verloop van die woelige periode...

Tijd voor een aanzet tot enige analyse bij bovenstaande gebeurtenissen! Want wat was er nu zo speciaal aan mei '68? Wel, net dat het voor het eerst om een tegenbeweging ging die geïnitieerd werd door studenten. Dit lag in de lijn van wat de Frankfurter Schule ook aangaf: de arbeidersklasse was een deel haar revolutionair potentieel kwijtgespeeld omdat ze doorheen de jaren te zeer verburgerlijkt was. *Métro, boulot, dodo...* Men nam de tram naar zijn werk, deed daar zijn uren en ging dan braafjes terug naar huis om te slapen. Door dit vaste stramien aan te houden, konden vele arbeiders in de 'golden sixties' goed hun boterham verdienen en zelfs enige luxe en materiële welvaart ontwikkelen. De angst om die opgebouwde welvaart terug te verliezen, maakte echter wel dat ze geen risico's wilden nemen. De arbeiders hadden zich geleidelijk de waarden eigen gemaakt van hen door wie ze nochtans nog steeds onderdrukt werden. En dat maakte dat het aanwezige zaad tot verzet niet langer kon ontkiemen. Wat vele linkse theoretici hadden gevreesd, was stilaan gebeurd: arbeiders waren totaal van hun eigen belangen vervreemd en ieder klassenbewustzijn leek verloren. Daarom opperden sommigen dat het échte revolutionaire potentieel nu bij studenten zou zitten. Studenten of wat beschouwd werd als marginale groepen. Zij moesten nu de vonk geven en de rest zou later wel volgen. In mei '68 hebben de Parijse studenten het vuur aan de lont gehouden. Vele decennia later zouden de allochtonen, beschouwd als typevoorbeeld van een "marginale groep" binnen het systeem, hetzelfde doen. Moet het verbazing wekken dat dit toen opnieuw gebeurde in de metropool Parijs?

Enkele affiches die op de muren van Parijs verschenen in mei '68

Maar terug naar die hete lentemaand in 1968. En meer bepaald naar de anarchistische kantjes ervan. Sommige participanten gaven blijk van hun anarchistische overtuiging zeggende: "de revolutionaire organisatie moet maar eens leren dat het aliënatie niet kan bestrijden door middel van actievormen die zelf vervreemd zijn." Want de toekomst creëer je vandaag en daarbij heb je eigenlijk geen andere keuze dan jezelf te organiseren op een manier die de wereld die je voor morgen voor ogen hebt, vandaag reeds weerspiegelt! Een uitgangspunt dat soms ook met de term "prefiguratieve politiek" beschreven wordt. Deze gedachte, die bij de anarchistisch geïnspireerde studenten in het Parijs van mei '68 ingang vond, was een duidelijke waarschuwing aan alle linkse partijen die op autoritaire basis waren georganiseerd. Wanneer een autoritaire partij aan de macht komt, zal deze immers enkel kunnen leiden tot een autoritaire wereld. Hoewel zeker niet alle studenten die in die woelige meidagen op straat agiteerden, zichzelf zouden identificeren als anarchisten en velen evenmin zouden verwijzen naar de klassieke anarchistische denkers als inspiratiebron, valt de anarchistische teneur in hun leuzen, hun denken en hun doen niet te miskennen. De nadruk op directe actie en confrontatie, teneinde de tegenmacht zichtbaar te maken en de repressie van het systeem het hoofd te bieden, zijn hiervan maar een eerste, doch niet onbelangrijke, indicatie. Van wie anders dan van anarchisten, zou je trouwens ook vandaag nog leuzen als "kraak je fabriek en bezet je universiteit" of een warme oproep tot een nieuwe "volksuniversiteit" kunnen verwachten?

Het duidelijkst was de anarchistische invloed bij de situationisten, die een belangrijke theoretische en creatieve invalshoek boden aan de misnoegde studenten van toen. De twee meest invloedrijke situationisten waren Guy Debord en de Belg Raoul Vaneigem. De eerste is vooral bekend van het concept "de spektakelmaatschappij" en de tweede van zijn werk *The Revolution of Everyday Life*. Eén van de belangrijkste zaken waar deze situationisten toen ook al mee worstelden, was het steeds verder oprukken van de industriële samenleving, die stilaan bepalend werd voor alle facetten van het dagelijkse maatschappelijk leven.

Wat bedoelde Debord dan wel met zijn spektakelmaatschappij? Debord merkte op dat de dominantie van het economische systeem over het sociale leven ervoor zorgt dat een degradatie van alle "hebben" en "zijn" in de definitie van iedere menselijke realisatie wordt gebracht. Het spektakel leidt

uiteindelijk tot een samenleving van niets meer dan passieve kijkers en consumenten. Een proces dat inherent verbonden is aan de komst van de technologie en de intrede van "accumulatie" op alle economische niveaus. Vaneigem bracht zoals gezegd eveneens een belangrijk concept aan met zijn "revolution of everyday life". Deze alledaagse revolutie is gebaseerd op het linken van vele gedecentraliseerde antwoorden. Dit tegenover netjes geplande verandering en geïnstitutionaliseerd leiderschap zoals je het vindt bij politieke partijen.

Debord noemde het doel van de Situationistische Internationale "het promoten van bevrijdende innovaties in de cultuur en het leven van iedere dag." Dit zou gebeuren via het creëren van "situaties" die het vermogen hadden uit te stijgen boven het dagelijkse "vervreemdende", dat zo eigen was aan de spektakelmaatschappij.

Nog enkele strijdbare afbeeldingen die in mei '68 op de muren terug te vinden waren...

Tot kort voor de studentenopstanden was er overigens in Nederland ook een niet onbelangrijke "nieuw-anarchistische" beweging actief, de provo's. Het is opvallend hoe sterk sommige van hun recepten leken op die van de situationisten. Iets wat echter niet zou mogen verbazen, aangezien Constant Nieuwenhuys, die nog tot de Situationistische Internationale had behoord, het concept van de utopische stad, New Babylon, ontwierp en theoretisch onderbouwde. New Babylon was een plaats waarin niet langer arbeid maar wel spelen centraal zou staan. Provo eiste in navolging hiervan dan ook de straat op als publieke speel- én leefruimte. Ze vonden dit niet meer dan logisch, aangezien dat iets was wat het tot het begin van de 20ste eeuw altijd al was geweest.

Zowel de provo's als de situationisten hebben mee het pad geëffend voor latere anarchistische schrijvers als Hakim Bey die met het concept Tijdelijke Autonome Zone een enorm grote invloed heeft gehad op de actuele jongerenprotestbeweging, die sinds de opkomst van het andersglobalisme andermaal een sterke groei heeft gekend. Hoewel het oorspronkelijke situationisme nog slechts door enkele groepen in stand gehouden wordt, heeft deze stroming ongetwijfeld een belangrijke invloed gehad op tal van actuele actiegroepen en organisaties. Naast de TAZ's zijn ook zaken als culture jamming, adbusting, billboard liberation en tal van andere hedendaagse creatieve actiemiddelen er tenminste ten dele gekomen in navolging van het situationisme, waaraan ze dan ook in niet geringe mate schatplichtig zijn...

Het moet gezegd worden: de jongeren die in mei '68 op stonden tegen de wereld die ze om zich heen zagen, groeiden op in een wereld waar op het eerste zicht werkelijk alles mogelijk leek. Geluk en welvaart (niet te verwarren met welzijn) lagen ogenschijnlijk voor iedereen binnen handbereik. Tenminste, als je niet verder keek dan je neus lang is en met het oppervlakkige genoegen nam. Want ja, Europa was heropgebouwd na de tweede wereldoorlog en ja, de meeste magen raakten aardig gevuld. Maar net die geest van het alsmaar uitdijende consumptisme was een doorn in de ogen van de kritische jongeren van toen. Ze zagen immers met lede ogen al het begin van een evolutie die de mens tot "koopslaaf" terug zou brengen. Een proces dat tot op vandaag aan de gang is. In een goedkoop en veel te simplistisch discours als "behoud je koopkracht" zouden ze dan ook gezinszins meestappen.

In de daaropvolgende jaren '70 zouden – deels in navolging van de gebeurtenissen in mei '68 – het anarchisme en haar ideeën een revival kennen. Veel mensen zouden de waarden van het anarchisme herontdekken, maar ook haar gebreken erkennen. Er werd opnieuw nagedacht over wat de klassieke anarchisten schreven, er werd gefilosofeerd over hoe dit te verbeteren (en vooral te actualiseren) en – niet onbelangrijk – er werd geëxperimenteerd over hoe dit alles in de praktijk te brengen. De kraakbeweging die in de jaren '70 aan een lange opmars begon is maar één voorbeeld. Maar lang niet iedere beweging, schatplichtig aan de anarchisten, beschouwt zichzelf als een onderdeel van de anarchistische stroming. Het is trouwens maar de vraag of we daar echt rouwig om moeten zijn, want zijn uiteindelijk de concrete waarden niet veel belangrijker dan een abstracte ideologie? Anderzijds is het natuurlijk wel jammer als het de "zoekers" onder ons moeilijker wordt

gemaakt om hun wortels terug te vinden. Maar zoals gezegd, in de jaren '70 was het niet alleen de krakersbeweging die dankbaar uit de anarchistische erfenis putte. Ondermeer ook de radicale ecologische beweging die toen ontstond, haalde veel van haar mosterd bij de anarchisten. Wanneer de andersglobalisten aan het einde van de 20ste eeuw (en tot op vandaag) deze thema's andermaal heroppikten, was de aanzet reeds lang gegeven en de afgelegde weg op zoek naar een "(post-)modern" of "nieuw" anarchisme reeds lang. De weg te gaan blijft echter nog veel langer en meer dan ooit weten we vandaag dat de anarchistische ideeën een belangrijke blijvende inspiratiebron kunnen zijn voor ons actueel verzet. Niet alleen omdat waarden als vrijheid, gelijkwaardigheid, autonomie en solidariteit moreel superieur zouden zijn, maar ook omdat de klassieke en traditionele linkse recepten die streefden naar een "overname" van de macht om het systeem van binnenuit te kunnen veranderen niet bleken te werken. Toen niet en nu nog steeds niet...

Misschien is het dan ook wel tijd voor een nieuwe mei '68? Of zijn de studenten intussen zelf een voorbeeld van een verburgerlijkte groep in de samenleving? Soms valt het te vrezen. Hoeveel studenten klussen bij om toch maar het nieuwste gadget te kunnen kopen? Hoeveel pronken om de zoveel tijd met een nieuwe gsm of het nieuwste computerprogramma? En hoeveel durven er hun handen nog echt vuil te maken? Of laat ons eens kijken naar de acties tegen het plan VDB... Een plan dat zeker bepaalde groepen studenten enorm zal benadelen en dat – zoals gekend – kan leiden tot een belangrijk kwaliteitsverlies van ons onderwijs. En hoe wordt daarop gereageerd? Met enkele makke betogingen... De naam protest amper waardig! Om van een vruchtbaar en b(1)oeiend verzet nog maar te zwijgen... Slechts op het initiatief van het AK, andere anarchisten en Rhythms of Resistance wou een kleine groep toch overgaan tot een iets meer confronterende, doch geweldloze, actie. Het protest van het merendeel van de studenten leidde tot niet meer dan legitimatie van een "democratisch systeem" dat "misnoegden hun ongenoegen laat uiten". Zolang ze binnen de lijntjes lopen tenminste... Bij de anti-NSVbetoging nog meer van datzelfde. Weer doet iedereen zijn best om zich zo snel mogelijk te distantiëren van de technieken van een radicalere "minderheid". Opnieuw was er evenwel een – zelfverklaard strijdvaardige – "meerderheid" aan betogers die dan toch ongestoord kon manifesteren. Binnen de lijntjes, uiteraard. Lijntjes nochtans uitgezet door hetzelfde systeem dat door die meerderheid officieel verafschuwd wordt. Lijkt ook jou de consequentie ver zoek?

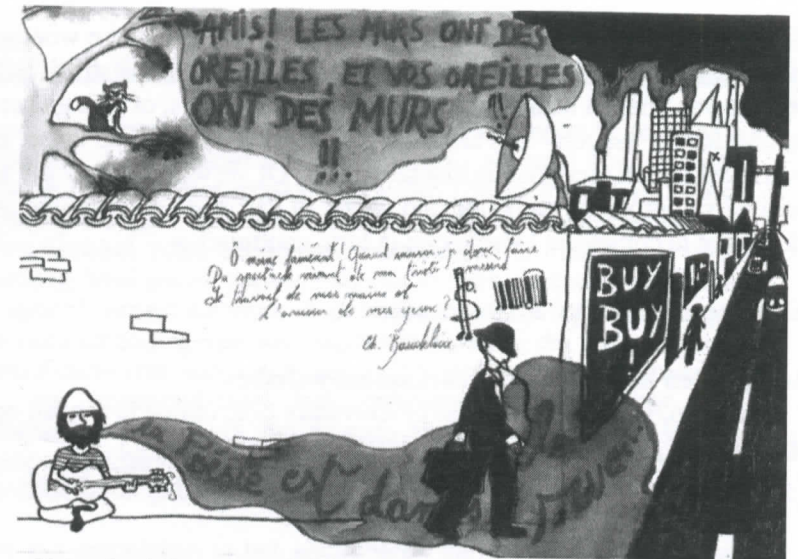
Ieder heeft het recht zijn eigen actiemethodes te kiezen. Maar anno 2008 zitten we nog steeds in ruime mate vast in hetzelfde kader als veertig jaar geleden. En wat zou het meest efficiënte zijn in de strijd tegen dit systeem: een combinatie van inspirerende symbolische taal en van directe actie, ludiek waar het kan en onverbiddelijk waar het moet... Of toch een keuze voor een alternatief dat bestaat uit een revolutionair taalgebruik met hooguit nog symbolische actie ter ondersteuning hiervan? Ieder discours over de actuele krachtsverhoudingen staat hier dan ook compleet los van. We waren toen met een meerderheid en we zijn dat nu nog. Of zou iemand durven ontkennen dat er meer onderdrukkers op deze wereld zijn dan onderdrukten? Het probleem is niet dat we een minderheid zouden zijn. Maar wel dat er in onze meerderheid slechts een kleine minderheid vandaag reeds bewust is van haar positie of de durf heeft om er tegen op te komen. Maar wat is dan de meest efficiënte manier om daar mee om te gaan? Leden ronselen? Een strijdbaar betoog? Of is het een hele reeks van kleine daden die het kader waarbinnen we leven doorbreken? Zelfs al is het maar voor even. Want begint verzet niet bij het in vraag stellen van het systeem an sich?

Dus zeg nu zelf: is die "meerderheid" van – enkel in het beste geval nog retorisch revolutionaire – studenten, de eervolle uitzonderingen buiten beschouwing gelaten, zelf niet evenzeer verburgerlijkt als een groot deel van de arbeidersklasse? Bewijs mij het tegendeel en leg andermaal het strand bloot dat nog steeds vredig ligt te wachten. Het strand onder de stenen! Ginds in die straat daar om de hoek. Daar en overal elders waar stenen de komst van de "Masjiene" voorspeld hebben... Waar wacht je nog op? Lang leve het strand onder de stenen!

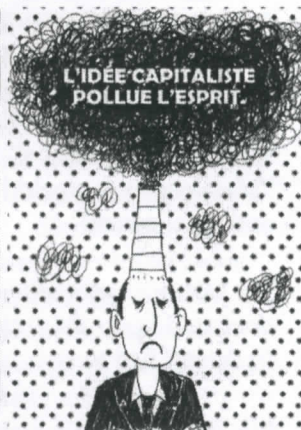
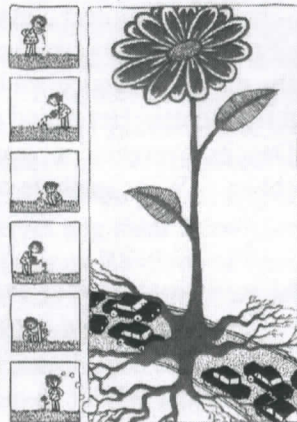
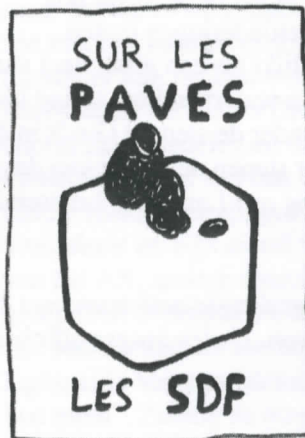
Tot slot een reeks afbeeldingen gemaakt door hedendaagse activisten, met als doel na 40 jaar de geest van mei'68 te doen herleven. Hedendaagse affiches, in de stijl van toen...

Leren, leren, leren om te begrijpen en te ageren!!

Vrienden! De muren hebben oren, en uw oren hebben muren!
De poëzie is in de straat...

Boven de straatstenen – de daklozen /// /// /// Het kapitalistisch idee vervuult uw geest.

+++ Help de grote bazen – uw koopkracht belangt hen aan! +++

*** Fin de l'histoire ***

Einde? Zeker niet, eerder een begin... Want het einde van die woelige meidagen in '68 was slechts een begin van een hernieuwde strijd. Een nieuwe periode van zoeken naar andere manieren om als mens, of – ik ga het even met Malatesta zeggen – om als anarchist zo goed mogelijk te leven, en te overleven in een niet-anarchistische wereld. Of verwijzend naar die andere periode van groeiend en b(1)oeiend verzet in Parijs: « Le commune est mort, alors vive la commune ! Parce que la lutte continue! »

Alors, peut-être jusqu'aux barricades !

Aanbevolen literatuur & interessante websites :

- * Vaneigem, R., *The Revolution of Everyday Life*, online te vinden op http://library.nothingness.org/articles/SI/en/pub_contents/5
- * Debord, G., *De spektakelmaatschappij*, uitgeverij de Dolle Hond
- * Klein, N., *No Logo*, uitgeverij Lemniscaat

* In de reeks Knack Historia – 68: het jaar dat alles veranderde, pp.38-45

* www.crimethinc.com – veel van hun huidige publicaties die een belangrijke inspiratiebron zijn voor anarchistische en andersglobalistische activisten vandaag, vertonen een duidelijke knipoog naar het situationisme van eind de jaren '60.

* <http://www.globalinfo.nl/content/view/1510/30/> - (G)een herdenking van mei '68

* <http://www.billboardliberation.com/>

* <http://www.dogma00.net/> - een situationistische actiegroep in Gent

*De gebruikte afbeeldingen uit 2008 (alles op de twee reeksen uit mei '68 na) komen allemaal van <http://www.68mai08.org>, een website die mensen verenigd die graag de creatieve en artistieke manier van revolteren van toen nieuw leven willen inblazen. Inclusief een kritisch-ironische knipoog op tijd en stond, die zo typisch is aan de situationistische geest van mei '68!

Studeren om de wereld later om zeep te kunnen werken?

De universiteit is toch een mooie plaats. Je leert er dingen bij en daar is niets mis mee. Als je bekijkt waar die mensen allemaal terecht komen wordt het heel wat minder rooskleurig. Velen komen in banken terecht (die instelling die geld verdient doordat anderen geld hebben of juist geen geld hebben) zoals economen, wiskundigen of mensen uit gelijk welke richting. Veel *pol en soc-cers* komen in onze schijn democratische politiek terecht. Afgestudeerden in de rechten en criminologen zorgen voor de instandhouding van een repressiesysteem, die iedere reactie van onderdrukten (die hun macht kan bedreigen) bestraft en structureel geweld van machthebbers laat gebeuren. Eigenlijk zijn wij, universitair, de bedenkers van dit rotte systeem, in opdracht van de machthebbers. Ik ga nu verder in op een aantal eigenschappen van het systeem hetwelk dit gebeuren in de hand werkt.

Eén van zijn technieken is het abstraheren van de wereld, als is het maar een spel. Ik ben een wiskundige en wiskunde is als een geheel nieuwe wereld. De huidige tendens wijst erop dat die meer en meer wordt gelinkt met de 'echte wereld'. Doch, je blijft slechts die getalletjes en dat abstracte kader zien, terwijl je onvoldoende inzicht hebt in de betekenis ervan in de 'echte wereld'. Als speel je een computerspel, dat met of zonder dat je het weet eigenlijk echt gebeurt ergens aan de andere kant van de wereld. Ik vermoed dat hetzelfde mechanisme ook voor vele andere universitaire richtingen geldig is.

De beurs is het standaardvoorbeeld van hoe een systeem complexer wordt en voor repressie en onderdrukking zorgt. Allerlei ingewikkelde regels, opdat je niet meer zou beseffen welke gevolgen je daden eigenlijk hebben. Ik kamp met een fundamenteel onbegrip hier tegenover, dat waarschijnlijk te wijten is aan het feit dat ik zo'n systeem niet logisch kan vinden als je zijn gevolgen bekijkt. Onze hersenen zijn vast te klein om zowel de beurslogica, de 'abstracte wereld', als de gevolgen voor de gewone mensen, 'de echte wereld', te kunnen zien. De beurs is gecreëerd en verrijnd door economen en wiskundigen. Wij, universitair, hebben dus voor dit probleem gezorgd want wij hebben in opdracht van de machthebbers dat gamedesign ontworpen.

Een reden waarom ik dat abstracte kader zo afkeur – en misschien ben ik daarin wel een pessimist – is dat ik geloof dat je bij een willekeurige daad meer kans hebt iets slecht te doen dan iets goed (als je iets

abstracts doet, is dat ten opzichte van de echte wereld iets willekeurigs, omdat je niet weet wat je daar doet). Dat is gedeeltelijk te verklaren aan de hand van een natuurwet; iets vernietigen is makkelijker dan iets te creëren, dus zal bij random acties vernietiging plaatsvinden (leven is het verzet daartegen). Het kapitalisme is hierin ook een bepalende factor; als je 'iets doen' als een job beschouwt waarvoor je betaald wordt. Dan voer je in wezen gewoon een opdracht uit van de machthebbers, de mensen met geld. En die willen gewoon hun macht/geld behouden en geven daarbij niet om de gevolgen die dat heeft voor anderen (misschien weten ze dat ook (bewust) niet).

Nu denk je misschien "ik weet heel goed wat ik doe, ook in 'de echte wereld". Je ziet misschien wel duidelijk het fragment waarmee jij je bezig houdt, maar vaak zie je de plaats ervan niet in het groter geheel. En dat is een tweede eigenschap van dit systeem; dat het onrecht kan plaatsvinden door een aaneenschakeling van schakels. Dat verschillende personen, instituten en dingen een radartje zijn in de machine van het onrecht. Hierdoor voelt niemand zich nog echt verantwoordelijk en raakt het besef zoek van het aandeel van zijn daden in het groter geheel. Als gevolg hiervan verliest men zelfs het groter geheel uit het oog. Dat heb je dan in een kapitalistisch systeem, waar producenten hun daden verantwoorden met "Wij doen gewoon wat de consumenten willen." waarop consumenten repliceren met "Wij hebben hier geen aandeel in. Het maakt geen verschil of we dat product al dan niet kopen". Zo ook in het gerechtssysteem; de één voert gewoon de wet uit en de ander maakt de wet maar "kan er toch ook niet aan doen als iemand die verkeerd toepast"...

Een universitair voorbeeld vinden we bij de wetenschappers. Vele dingen zijn fantastisch vanuit het oog van de wetenschapper en als je er enkel vanuit wetenschappelijk oogpunt naar kijkt, is er ook niets mis mee. Maar de wereld is meer dan wetenschap. Zo bijvoorbeeld genetische manipulatie. Wetenschappers vinden het prachtig hoe je organismen kan aanpassen. Na het onderzoeken van de wetenschappelijke gevolgen, de ethische discussie en de veiligheid komen ze mogelijk op een punt waarop ze met zekerheid kunnen voorspellen dat er geen medische risico's zijn. Hun retoriek luidt in dat geval dat de nieuwe technologie het ultieme strijdmiddel is voor het mondiale hongerprobleem daar gemanipuleerde teelt meer voedsel oplevert. Ze vergeten hier echter uit hun wetenschappelijk kader te treden, hetwelk hen doet vergeten of negeren dat die ggo's in handen

zullen komen van zij met het meeste geld, multinationals met monoculturen, waardoor de lokale kleinschalige boer daar nog minder tegenop kan en de honger enkel wordt vergroot.

En zo belanden we bij een ander aspect van het probleem: 'kennis is macht' en macht is geld vandaag. Wetenschappers willen steeds objectief zijn. Binnen hun onderzoek zullen ze dat, aan de hand van allerlei wetenschappelijke criteria, ook zijn. Het probleem is dat wat onderzocht wordt niet objectief is. Want dat is (vooral) daar waar geld voor gegeven wordt. Zodus staat de wetenschapper, zolang hij zich laat betalen en zich financieel afhankelijk maakt van zijn wetenschappelijk werk, ten dienste en ten gunste van de machthebbers. Het gevolg is dat enkel machthebbers over kennis beschikken waardoor ze nog meer kunnen uitbuiten. De wetenschap zorgt dus voor de instandhouding van de machtsverhoudingen.

Wat moet je dan doen? Moet je stoppen met studeren en hoogstens de uitvoerder of de bouwer (en niet meer de maker of de bedenker) worden van het duistere plan? Dat lijkt mij ook niet de oplossing want wij kunnen eveneens veel bereiken met onze kennis. Maar die zou voor iedereen toegankelijk moeten zijn. Zet dus geen copyright op je ideeën en gebruik je kennis voor iedereen en niet enkel voor zij met geld. Bewijs even een stelling waarvoor je een paar miljoen krijgt en werk vervolgens de rest van je leven gratis. Onderzoek wat je wil want enkel zo ben je onafhankelijk en dus wetenschappelijk objectief. Verzin een alternatief plan, een ander systeem dat niet zo ondoorzichtig en vernietigend is.

BOEKJE MET ARGUMENTEN TEGEN
VOORoorDELEN...

HET ALLERLAATSTE ARGUMENT

The Adventures of...

NOAM CHOMSKY

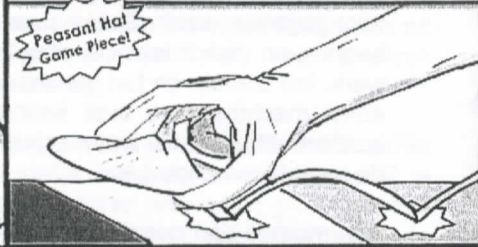

by Jeffrey Weston

Check out this new board game I invented!

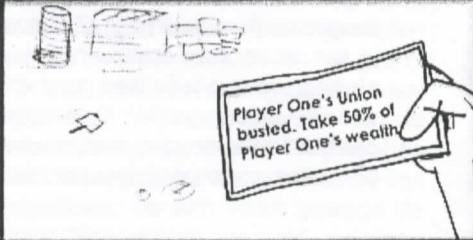
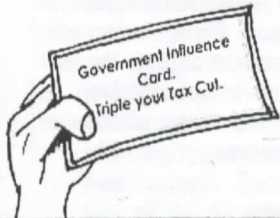
How do you play?

Player's are randomly assigned game pieces with money and then move around the board, trying to make a living, and collect wealth.

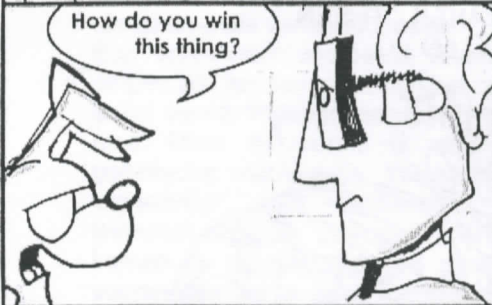

Then, when all the money available is earned they try to take it from each other, through chance and investments.

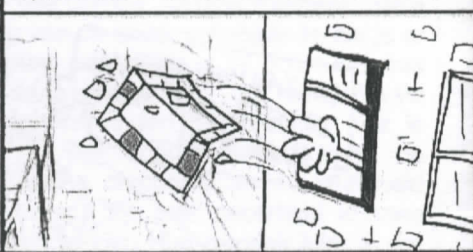
The rich players then try to exploit the poor players, to steal away their well being. In a gigantic zero sum game of strategy!

How do you win this thing?

The first person to realize that the entire game is a spiral of self destruction and starts a revolution, wins

Presenting...

NOAM CHOMSKY the Home Game!

Anarcho-Syndicalism
for the whole family!

Een zwart-socialistische analyse en kritiek op de verzuiling van klein links

Uiteraard laten we als sociaal geëngageerde weer van ons horen op Imei. Elders in dit schrift wordt uitgelegd wat de oorsprong is voor deze internationale dag (ter herdenking) van sociale strijd, alsook dat deze symbolische datum door links van allelei slag wordt aangewend om het eigen standpunt kracht te proberen bijzetten. Van bij de meest radicale activist tot bij de reformistische salonpolitici wordt belang gehecht aan deze traditie in de socialistische beweging. Dit betekent niet dat alle zelfverkleerde linksgezinden naar elkaar toe groeien. Op geregelde basis gaan verschillende linkse beweging zelfs met elkaar in de clinch. Een mens zou zich afvragen hoe zulke vetes binnendringen in een tegenbeweging waarbinnen schijnbaar dezelfde einddoelen worden nagestreefd en waarom ze blijven bestaan. Een mens zou bijna zijn eigen hersenkronkels hierover durven nederschrijven in een dissident studentenblad. Beginnen bij het begin?

Liberté, égalité, fraternité?

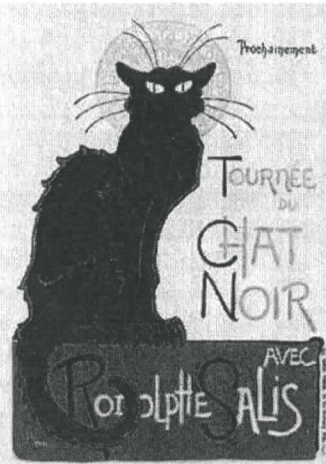
De slogan van de club des Jacobins –die in de geschiedenisboeken bekend staat als de radicaalste linkervleugel van de Franse Revolutie- werd al snel opgewaardeerd tot het motto van de liberale beweging en van latere revolutionaire groeperingen. Vrijheid, gelijkwaardigheid, solidariteit. De Franse revolutie en het liberalisme zouden hun invloed hebben op het sociale en politieke toneel van Europa. Het gemeenschappelijke doel van de Derde stand was duidelijk om het feodalisme af te schaffen. Maar al meteen na de val van de Bastille werd duidelijk dat het niet voor alle liberalen en revolutionairen even duidelijk was waardoor het moest vervangen worden. De revolutie werd opgeëist door de rijke burgerij, die ze gebruikte om haar privileges ten opzichte van adel en clerus te vergroten, maar daarbij weinig tot geen rekening hield met de emancipatie van verdrukte groepen. De Franse Revolutie ontaarde dus in een opeenvolging van revoluties van de ene revolutionaire groepering tegen de andere, terwijl ze ondertussen ook tegen het feodalisme trachtte te strijden. Een groep die stevast slaags geraakte met iedere nieuwe overheid, was die van de Sans-Culottes, een vereniging van vooral arme boeren, zo genoemd omdat ze weigerden spannende kniebroeken en andere adellijke gewaden te dragen en door de elites uitgescholden voor anarchisten.

Negentiende eeuw, mozaïek van nieuwe ideologieën

Onder invloed van abstracte waarden als vrijheid, gelijkwaardigheid en broederschap die overal ingevoerd werden waar de revolutie passeerde, construeerden zich allerhande nieuwe gedachtestromingen. De inspiratie hiervoor groeide nog toen keizer Napoleon samen met zijn Franse imperium ten val werd gebracht en heel Europa na enkele decennia van revolutionair avontuur weer de orde van het Ancien Régime over zich kreeg. De democratie was definitief gevallen en liberale burgers probeerden dan maar om met gratie van de clerus en de adel hun invloed uit te breiden. Op die manier kon het vernieuwde

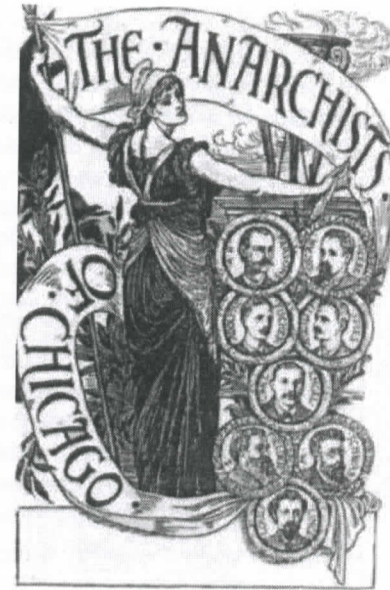
Ancien Régime zich al snel omvormen tot de triomf van het staatskapitalisme. Arbeiders, boeren, vrouwen en meer verdrukte groepen die actief mee de revolutie hadden gevoerd, voelden zich verraden. Als verderzetting van, maar ook als reactie op het radicaal liberalisme ontstonden ideeën zoals die van het nationalisme en het socialisme. Beide waren aanvankelijk sterk met elkaar verweven, al zou het nationalisme meer en meer naar rechts verschuiven en het socialisme kritiek uiten op kapitaal, kerk en staat, inclusief de natie. Dat het socialisme een verderzetting van en een reactie op de revolutie van de Verlichting was, kan blijken uit de polemiek van discussies waarin de vergelijking met de Franse Revolutie een belangrijke rol krijgt. De socialisten meenden dat de ongebreidelde vrijheid waar de liberalen zich ondertussen mee bezig hielden, verstikkend werkte voor grote delen van het volk. Ze eisten meer aandacht voor gelijkwaardigheid en solidariteit en distilleerden uit de revolutionaire driekleur het rood als symbool voor sociale strijd. Een belangrijk denker voor de socialistische beweging was Pierre-Joseph Proudhon, die geldt als de eerste expliciet anarchistische theoreticus. In zijn eerste grote publicatie oppert hij "La propriété, c'est le vol". Hij pleit namelijk tegen het privébezit en voor het collectief eigendom en vruchtgebruik. Het politiek systeem van zijn tijd, zijnde het kapitalisme, noemde hij een systeem van economische contradicties. Proudhon tracht via zijn boek 'Philosophie de la misère' de hegeliase analyse op te waarderen bij andere socialisten, die hij "utopisme" verwijt. Proudhon is ook een van de grondleggers van de mutualiteiten. Het principe van wederzijdse bijstand (Mutual Aid) werd verder uitgewerkt door Pjotr Kropotkin. Deze beweerde in tegenstelling tot Darwin dat niet het eigenbelang en de wet van de sterkste de belangrijkste drijfveer was voor het overleven van levende wezens, maar het samenwerken en de wederzijdse hulp.

De ideeën van Proudhon spraken de jonge journalist Karl Marx aan, wat hem motiveerde om contact te zoeken met deze socialistische bekende. Het enige antwoord dat Proudhon echter ooit heeft willen sturen, liet duidelijk blijken dat hij weinig interesse kon opbrengen in de bevindingen van Marx, die hij te intollerant noemde. Vanaf dat moment toont Marx niet de minste moeite om zijn afkeer voor Proudhon en zijn medestanders onder stoelen of banken te steken. Hij noemt alle socialisten voor hemzelf "utopisten". Zelf ontwikkelt hij samen met zijn rijke vriend Friedrich Engels een visie die als eerste en enige wetenschappelijke moet gelden. In 'Das Kapital' doet Marx een analyse van het kapitalisme van zijn tijd uit de doeken. Het is een zeer diep uitgewerkt economisch werk, waarvan de logische conclusies zich onvermijdelijk tot een vernietigende politieke kritiek ontpoppen. Net als Proudhon hanteert Marx hegeliase analysemethoden, zoals de socratische dialectiek. Op die manier bevatten de uiteenzettingen van Marx enkele duidelijke punten waar geen enkele antikapitalist om heen kan en die zelfs door de academici en economen van onze tijd niet worden weerlegd. Al snel verworven de ideeën van Karl Marx roem en aanhang in heel Europa.

De socialistische beweging sprak zich uit tegen de natiestaat en de arbeidersbeweging besloot zich te verenigen in de Internationale, een politiek forum voor organisatie van

socialisten over de grenzen heen. Het bleek al snel dat de twee namen die het tegen elkaar opnamen, die waren van Karl Marx en de anarchist Michail Bakoenin. De eerste meende dat de tegenstellingen die inherent zijn aan het kapitalisme, spoedig zouden leiden tot de alleenheerschappij van één opperkapitalist die alle andere spelers zou hebben opgekocht of weggeconcurrerd, met een wereldwijde revolutionaire knechtenklassen onder hem tot gevolg. Dit proletariaat zou dan net als in de Franse Revolutie de macht veroveren en de arbeidersrepubliek vestigen. Via een socialistische fase van democratisering van de staat en de arbeidsverhoudingen zou de wereld dan overgaan naar de communistische fase, waar het bezit, de staat en alles errond overbodig geworden en dus automatisch verdwenen zouden zijn. Iedereen was dus proletariër. Die socialistische fase noemt men symbolisch ook wel "dictatuur van het proletariaat", naar analogie met de burgerlijke democratie, die dictatuur van de meerderheid werd genoemd. Bakoenins grootste kritiek op die visie was dat als de lagere klassen de macht zouden overnemen, een deel van hen gewoon de nieuwe onderdrukkers zouden gaan zijn, zoals in de Franse Revolutie gebeurd was. Macht corrumpeert namelijk. De dictatuur van het proletariaat zou dan letterlijk een dictatuur worden. In plaats van de staat te veroveren, moest ze vernietigd worden. Het concept staat en wat er bij hoort moest an sich teniet gedaan worden door al op voorhand een alternatieve levensstijl te ontwikkelen, onafhankelijk van de onderdrukkende maatschappij. De revolutionair moest in alles wat die deed doordringen zijn van de revolutie. Marx verworpt Bakoenins kritiek omdat het proletariaat ondertussen wel geleerd zou hebben dat een samenleving van gelijkwaardigheid beter werkt dan onderdrukking.

In groeiende mate begon het conflict tussen deze twee visies de Internationale te beïnvloeden. Rond Marx schaarde zich een marxistische club, waar hij zich overigens achteraf van zou distantiëren ("Ik ben geen marxist.") en die zijn thesen als de enige ware zag. Bakoenin had minder las van zulke mystificaties. Onder anarchisten en andere socialisten bestond sterke kritiek op hem, onder andere op zijn quasi terroristische tactieken. Toch steunden ze zijn kritiek op Marx, wat voor een breuk zorgde binnen de socialistische beweging. Toen in 1887 ook de Parijse Commune –een socialistische stadsgemeenschap die anarchisten en andere socialisten samen probeerden op te bouwen– verslagen werd door het Pruisische leger van Bismarck en de Franse staat, viel de Internationale uiteen. Anarchisten onderscheidden zich voortaan van de rode socialisten, onder andere met een zwarte vlag, als teken van radicaal verzet. De overige socialisten gingen overwegend op in de marxistische stroming. Er zijn evenwel steeds personen geweest die in de grijze zone tussen beide zweefden, zoals het radencommunisme, anarchosyndicalisme en anarchocommunisme bewijzen.

Later werd nog enkele malen door marxisten gepoogd om nieuwe Internationales uit de grond te stampen. Ook daar groeiden interne strubbelingen. Grootste bron van conflict draaide rond het fenomeen van de politieke partijen, dat uit de nieuwe burgerlijke democratieën was ontsproten. Een deel van de marxisten geloofde net als de anarchisten

niet in zulke verkiezingslijsten om het kapitalisme voldoende te beïnvloeden en predikte dat een revolutie verandering moest brengen. Een andere strekking predikte in woorden eveneens de revolutie maar geloofde in de praktijk echter dat de sociale beweging met de middelen van de kleinburgerlijke maatschappij, dus via verkiezingen en sociale hervormingen van binnenuit de sociaal-democratie moest vestigen. Zij werden door de eerste groep voor reformisten en revisionisten uitgescholden omdat ze de leer van Marx durfden herzien en dezelfde fout begingen die de liberalen eerder hadden gemaakt. De breuk tussen deze twee stromingen werd definitief, toen Vladimir Lenin als staatshoofd van de zogenaamde Sovietunie tot onbetwiste ideologische leider van het wereldcommunisme werd gemaakt en hij besliste dat alle revolutionaire marxistische partijen die ondertussen waren ontstaan, de rechte lijn van Marx moesten aanhouden en zich expliciet communistisch noemen om zich te distantiëren van de gematigde marxisten. Van dan af zouden begrippen als 'socialisme' en 'sociaal-democratie' nog bijna uitsluitend aan de groep van de reformisten verbonden worden. Het marxisme-leninisme zou de nieuwe dominante en als enige overgebleven doctrine worden binnen de door Lenin opgerichte Comintern (Communistische Internationale). Na zijn dood zou deze beweging opnieuw uiteenvallen in allerlei deelstromingen met elk hun eigen charismatische figuur, zoals het trotskisme, stalinisme, maoïsme,...

Het linkse politieke landschap dat we vandaag zien is een rechtstreekse nazaad van de wereldpolitiek na WOII. Europa zit dan net als de rest van de wereld geklemd tussen twee machtsblokken. Aan de westzijde de kapitalistische "Eerste Wereld" met de VSA als peetvader en aan de oostkant de zogenaamd communistische "Tweede Wereld" met het Russische stalinisme als staatsgodsdienst. De Koude Wereldoorlog kent in de "Derde Wereld" met haar miljoenen slachtoffers een heel ander gezicht dan de propagandastrijd in het wereldcentrum. In Europa worden na WOII verschillende linkse partijen uit de marges gerukt en krijgen ze luxueuze zetels in het parlement. Het revolutionaire discours matigt zich en na een hele reeks kleine maar belangrijke sociale verworvenheden krijgen de verdrukte groepen die overblijven en zich globaliseren het steeds moeilijker om een stem en een luisterend oor te vinden. Ondanks de miserie die ook in het oosten leeft, vormt de Sovietunie de belangrijkste inspiratiebron tegen de kapitalistische wandaden. De generatie die vlak na de oorlog geboren is, voelt zich niet thuis in de cultuur van hun ouders, die de wereld tweemaal na elkaar tot een slachtbank heeft gemaakt, die de planeet blijft uitputten met hun verwerende consumptiegedrag en die dus nog veel te leren heeft van de andere culturen op aarde. Dit rebelse jongeregevoel krijgt theoretische bijstand wanneer deze jeugd in contact komt met de Spaanse tegenbeweging. In Spanje heeft het rechts autoritaire regime van Franco als een van de enige de Tweede Wereldoorlog overleefd, net als de sterke verzetsbeweging ertegen. Al meer dan een eeuw is het anarchisme, vooral dan het syndicalisme, een massa-

beweging in Spanje. Ze draagt de zwart-rode vlag daar hun anarchistische visie overeenkomsten kent met het socialisme. De interactie met de teleurgestelde jeugd in het noorden zorgt voor het ontstaan van een subcultuur die beslist om alles anders aan te pakken dan gewoonte is in de gefaalde westerse wereld. Aangezien de oorlog een hele generatie heeft kaalgemaaid en de jongeren van die tijd opnieuw een grote bevolkingsaan groei vormen, zijn ze van groot maatschappelijk en economisch belang, wat het moeilijk maakt om hen te marginaliseren. De Flower Power voert de druk op de maatschappij zo op dat plaats komt voor ontwikkelingen zoals die van de vredesbeweging, de civil rights movement, de Black Power beweging, de tweede feministische golf, nieuwe ngo's als Oxfam en Greenpeace, de dekolonisatie van perifere gebieden, doorbreken van seksuele taboes, mei '68. Mensen bevrijden zich religieus, kraken, gaan in communeverband wonen. Toch heeft deze jongerenbeweging de wereld niet zo kunnen veranderen zoals ze wou. Al snel wordt het mode om net zoals de rebellen het haar te laten groeien, zich een exotische kledingsstijl aan te meten en in de roes van allerlei drugs te dromen over een betere wereld. In de media heeft men het over "hippies", zij die hip willen zijn. Een volgende generatie rebelse jongeren reageert op deze inhoudsloos geworden modetrends door zich explicieter met het anarchisme te verbinden. Hun muziekkeuze en kledingsstijl moeten de opstandigheid verraden, ze willen de kapitalistische burgerklassen shockeren met subversieve haarsnits en levensstijl. Ze noemen zichzelf "punks", Engels voor uitschot. Ze verzetten zich tegen de consumptiemaatschappij door armzalig te leven; niet zoals de flower power en de hippies door onverweild pacifisme, maar via directe confrontatie en door openlijk in conflict te gaan met het systeem. Op ongeveer het zelfde moment, in de late jaren '70, ontstaat bij Afro-Amerikaanse jongeren een vergelijkbare beweging als verlengde van de Black Power. Hip hop verzet zich tegen het systeem dat hen onderdrukt door street parties te houden en openlijk als zwarte te dansen in het openbaar. Het haar wordt niet meer ontkruld, maar van Afrikaanse kapsels voorzien. Muren worden met uitdagende schilderijen gevuld en in plaats van elkaar neer te schieten, verenigen jeugdbendes zich en lossen ze hun geschillen op met dans- en poëzie battles. Maar de commerciële sector slaagt er ook bij deze subculturen in om ze op te sloppen en monddood te maken.

Een nieuwe impuls krijgt de tegenbeweging in de jaren '90, na de val van de fameuze muur, met de geboorte van de Andersglobaliseringsbeweging. Door de triomf van het kapitalistische blok wordt de neoliberale logica als enige aanvaardbare geduld. Voor het eerst sinds véle decennia wordt er echter nog eens een eenduidige boodschap de wereld in gestuurd die die logica weerlegt. Marxisten, anarchisten, ngo's en tal van andere organisaties en individuen uit Noord en Zuid verenigen zich hier in. Maar de oude demonen zijn nog lang niet overwonnen. Grote organisaties liggen met hun conformistische compromissen stevast overhoop met meer linkse groeperingen. Maar vernietigender is dat bij klein links, daar waar de kritiek op het kapitalisme het sterkst is, de grootste verdeeldheid voor de zwakste positie zorgt. Verschillende kleine partijtjes doen hun uiterste best om zichzelf zo goed mogelijk te profileren tegenover de andere partijen en de ander dus het leven zuur te maken omwille van verschillen in partijprogramma of een trieste gebeurtenis uit het verleden. Van hen die geen lidkaart willen kopen, moeten ze al helemaal niet weten. Want iedereen die de analyses en methoden van het eigen partijstandpunt niet volgt, is onvoldoende gevormd om de revolutie te doen slagen. Dat roept dan weer de eeuwige haat en minachting op van anarchisten en anderen die zich niet bij een partij willen aansluiten en er volgen beschuldigingen van autoritaire neigingen. Iedere klein linkse zuil probeert de andere te marginaliseren, wat aardig lukt. Met tussenposen lijkt het alsof de progressieve krachten meer energie investeren om elkaar te bekampen dan om tegen kwalen als kapitaal-despotisme en fascisme op te treden. Als we geluk hebben, groeien de volgende generaties niet mee in deze traditionele vetes.

Een persoonlijke conclusie is dat de Andersglobaliserings-beweging even grote kansen biedt vandaag als de sociale beweging en de Internationale in de 19de eeuw. Maar deze kunnen nooit ten volle benut worden indien dezelfde fouten zich blijven herhalen. Na de Koude Wereldoorlog kampt de tegenbeweging met een crisis van zowel theorie als praktijk. De kritische theorie over het kapitalisme van na WOII draagt bijna allemaal de naam marxistisch of neomarxistisch, wat logisch is als je de positie van het icoon Marx in de recente geschiedenis kent. Maar wij zijn deel van een nieuwe generatie, met nieuwe mogelijkheden en een belangrijke taak. Het is belangrijk dat de analyses van Marx en andere denkers gekend zijn en dat men beseft dat elk van hen slechts één van de vele denkers was uit hun tijd. In Marx' analyses van bijna tweehonderd jaar terug ontbreken uiteraard aspecten uit onze moderne tijd en visies op de ontwikkeling van het kapitalisme vandaag die

hij niet kende, misschien niet kon kennen. Een kritische lectuur van andermans geschriften is belangrijk, eigen reflexie ook. Op tijd moet dan nadenken ook leiden tot concrete acties, wil men vooruit geraken met onze wereld. Een spijtige zaak is dat vele jongeren die kritisch staan tegenover de hedendaagse kapitalistische economie, zich laten verleiden door een iconenbeeld van Che en een tekst van Marx en voortaan de leer van Marx tot de hunne maken wanneer ze bij een of andere jongerenafdeling van een communistische partij terecht komen, waar ze de waarheden van de eigen partij en een jarenlang lidmaatschap voorgeschoteld krijgen. Tussen het krantjes verkopen in krijgt men dan hopen theoretische vorming over "het proletariaat", "de socialistische voorhoede" en meer van die begrippen die de vervaldatum toch ongeveer bereikt hebben, totdat men de voeling met de werkelijke mensen uit die theorieën compleet verloren is en nog weigert de oren te openen voor andere meningen. Even spijtig is het dat sociale jongeren die kritisch staan tegenover het kapitalisme en Marx, zich maar al te graag laten verleiden tot een of andere subcultuur en enthousiast deelnemen aan de acties die bij dat specifieke subcultuurtje thuishoren, maar de eigen theorievorming verder achterwege laten –misschien door de gebrekkige beschikbaarheid van moderne anarchistische geschriften. Op die manier dreigt men evenzeer de dagelijkse realiteit van de buitenwereld te verliezen.

Vandaar deze oproep tot het combineren van theoretische vorming en praktijkacties en tot het in acht nemen van diversiteit in tactieken. Persoonlijk geloof ik niet dat een politieke partij het instrument is om diepgaande sociale veranderingen door te voeren in een complexe en geglobaliseerde wereld als de onze. Maar het is wel zo dat zo'n partij bepaalde mensen kan bereiken en mee dingen kan bereiken als ze de boodschappen die ze met andere groepen deelt, ondersteunt. Ik geloof ook niet dat pakweg molotovsmijterij vandaag in Belgische betogingen veel positiefs kan aanrichten. Maar als degene die dat toch doet er een analyse aan koppelt die ik volg, dan zal ik die analyse ondersteunen, meer dan dat ik zijn haar actiemethode verwerp. Laten we los komen van de dogma's van het eigen clubje. We mogen blij zijn met de bereikte sociale verworvenheden en laten we consequent vechten voor de uitdieping en uitbreiding ervan.

Vandaar ook mijn geloof, in onze generatie, op dit moment van de geschiedenis, in een andersglobaliserings- of neomondialiserings-beweging waarbinnen ieder op een eigen manier de onhoudbaarheid van deze wereldorde kan aantonen, waar los van enige subcultuur of politieke zuil gedebateerd kan worden over politieke analyses en waar rond

specifieke thema's tot actie kan overgegaan worden. Aan typisch westerse politieke vetes hebben verdrukte bevolkingsgroepen her en der in de wereld niets, en wij al even min. Bij het bediscussieëren van tegenstrijdige politieke visies kunnen ze enkel nog meer tweespalt komen zaaien. Was het niet die rooie rat Leon Trotski die zei "al wat ons verdeelt, verzwakt ons."?

Het is toch de bedoeling dat op lange termijn het verschil tussen communisme en anarchisme vervaagt, dat van beide geen sprake meer hoeft te zijn omdat het kapitalisme is verdwenen.

Suarthant

***If I can't dance to it, I'm not part of
your Revolution!***

Emma Goldman

FIRE THE BOSS.

THE TAKE

occupy. resist. produce.

6 mei, 20u in 't Assez

Sparrestraat 1a

**Film:
THE TAKE**

Anarchistisch
Kollektief

Anarchistisch
Kollektief

Gratis 2€

13/05 in a.c.ASSEZ; sparrestraat 1a :20.00 u.

Zeitgeist: the movie

Een leugen wordt de waarheid, wanneer die vaak genoeg is herhaald aldus Peter Joseph in zijn ontluisterende documentaire Zeitgeist - The Movie. De film laat zien hoe de mensheid al eeuwenlang wordt bespeeld en onderdrukt met behulp van mythes. Volgens Joseph zijn zowel de Bijbel als 9/11 geraffineerde creaties die ten doel hebben de controle van de machthebbers over de massa te vergroten. Zeitgeist bestaat uit drie afzonderlijke delen die tezamen het fundament vormen voor een aantal kritische vragen die we onszelf zouden moeten stellen. Het eerste deel toont hoe de mensheid al sinds de Oudheid wordt gemanipuleerd en gecontroleerd door religie. Deel twee gaat in op de vragen die na 9/11 onbeantwoord zijn gebleven. Het laatste deel neemt het huidige financiële stelsel en onze burgerrechten onder de loep.

AnarchistischKollektief@yahoo.com

mei Anarchistisch!

Verhaal van een internationale strijddag

1 mei, de internationale dag van de arbeidersstrijd, komt dichterbij. Voor velen is dit gewoon een dag vrijaf. Eén dag weg van de baas, de fabriek of de verstikkende saaiheid van de schoolbanken. Anderen trekken naar de 1 mei-stoet en het 'feest van de arbeid' waar sociaal-democratische partijbonzen en hoge ieten van de vakbond zich voor één dag voordoen als prechte socialisten. Er wordt gezwaaid met rode vlaggen, et regent loze beloften, de partijleider spreekt de menigte toe ls 'kameraden' en de internationale wordt gezongen. Even is r een sprankeltje hoop op een betere wereld en de erinnering aan vervlogen tijden van heftige strijd flakkert veer op doch de volgende dag zitten de 'vertegenwoordigers 'an het volk' weer knus op hun zeteltjes in het parlement, aan afel met de patroons of in één of andere bedrijfsraad de belangen van 'hun kameraden' te verraden. De arbeidersters gaan met hangende schouders terug door de fabriekspoort, de eerlingen vegeteren verder op school, de gevangenen en isielcentra blijven potdicht en het sprankeltje hoop van 1 mei s snel vergeten.

Deze platte bedoening op de dag van de arbeid is zo ridicul dat een reactie niet kon uitblijven. Vorig jaar was er in Gent de ietwat hectische maar strijdbare achteruitgang-optocht door anarchisten van allerlei slag, dit jaar wordt de eerste mei door Gentse libertaire, autonome en grassroots-groepen en kollektieven uitgeroepen tot 'Dag van de Anarchie'. Misschien is dit het begin van een hele reeks dagen van de anarchie waarmee een oude draad terug wordt opgenomen, want we mogen niet vergeten dat de roots van 1 mei nauw zijn verweven met de geschiedenis van de anarchistische beweging.

Een stukje geschiedenis

Eind negentiende eeuw waren de Verenigde Staten het decor van een woelige sociale strijd. De arbeidersklasse leefde in de miserie en het wilde kapitalisme zorgde voor een uitzichtloze armoede. De politieke elite negeerde, conform haar dogmatische marktlogica, elke vraag naar een sociale politiek. Hierdoor radicaliseerde de werkende bevolking en kwam het tot wilde stakingen, massale betogingen en andere directe actie. Op 1 mei 1886 werd er een nationale algemene werkstaking uitgeroepen met als centrale eis de achturige werkdag. Anarchisten organiseerden mee acties op lokaal vlak. In Chicago, waar de arbeidersbeweging sterk stond en het anarchisme een grote aanhang had, staakten niet minder dan 40.000 arbeiders. De enorme betoging die door de straten trok, verliep rustig. Twee dagen later (er werd in Chicago nog steeds gestaakt) kwam het echter tot rellen tussen stakers en stakingsbrekers. Toen de politie op de demonstranten schoot, vielen er doden. In allerijl organiseerden de anarchisten een meeting en drukten ze pamfletten tegen de staat en haar gewelddadig repressieapparaat. Op deze meeting op de Haymarket-square werden toespraken gehouden en men riep op tot verdere acties. Onverwachts chargeerden de ordediensten en in de schermutseling die daarop volgde, werd er een bom in de linie van de politie geworpen. Daarop begonnen de flikken wild in het rond te schieten en de Haymarket werd een waar bloedbad. 's Anderendaags werden acht mensen uit de harde kern van de anarchistische beweging gearresteerd en als zondebok opgevoerd. Zonder dat de aanslag grondig onderzocht was, werden ze allen veroordeeld voor moord en samenzwering tegen de

staat. Drie van hen kregen levenslang, één pleegde zelfmoord en de andere vier werden opgehangen, zij staan sindsdien bekend als de Haymarket-martelaren. Het is nooit echt duidelijk geworden wie de bom geworpen heeft, maar het staat vast dat de anarchistische militanten onschuldig waren. Ze werden het slachtoffer van de willekeur van de staat en de panische angsten van een burgerij die vreesde haar privileges te verliezen. Geschokt door deze wrede repressie besloot de socialistische internationale in 1889 dit drama elk jaar te herdenken en 1 mei uit te roepen tot internationale dag van de arbeid, zodat het bloedbad van de Haymarket nooit zou worden vergeten. De anarchisten waarschuwden dat de eerste mei geen feestdag maar een strijddag moest worden.

1 mei vandaag

Anno 2008 lijkt er weinig over gebleven te zijn van wat ooit een strijddag was. Zeker in onze regio heeft 1 mei meer weg van een politiek inhoudsloze reünie van mediageile sociaal-democraten dan van een dag van sociale strijd. Een mens vraagt zich af hoe SPa-politici 'Ontwaakt verworpen der aarde' over hun lippen krijgen terwijl ze er in hun regeringen zelf jarenlang voor hebben gezorgd dat de

verworpenen der aarde tot op vandaag worden geïlegaliseerd en wachtend op hun deportatie worden opgesloten in gesloten centra. Arbeiders moeten alsmar langer en meer werken voor alsmar minder loon, terwijl het patronaat haar decadente levensstijl behoudt. De burgemeester van Gent, die zichzelf een echte socialist noemt, is verantwoordelijk voor het lot van talloze Roma-families die worden opgejaagd en op straat moeten leven, terwijl er honderden gebouwen leegstaan. Dat deze 'echte socialist' de tweede strofe van de internationale is vergeten ('De Staat verdrukt, de Wet is gelogen...') bleek onlangs toen in Gent een 250-jongeren die een bende fascisten geweldloos maar direct wilden stoppen brutaal werd aangepakt door de politie.

Gelukkig komen er op 1 mei her en der wel nog mensen op straat om hun oprechte radicaliteit uit te spreken en hun politieke eisen kracht bij te zetten. Euromayday en de Mayday Riots in Londen en Dublin zijn hiervan goede voorbeelden. In een niet zo ver verleden werden ook in Gent op eerste mei dagen van de anarchie (in 1981, 1983, 1987, 1990 en nog een paar kleinere daaropvolgende) gehouden, mede georganiseerd door het Anarchistisch Kollektief en haar voorloper, Revolutionair Anarchisties Kollektief.

Ook dit jaar eisen wij 1 mei op en we maken er opnieuw een strijddag van. Vechten voor vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit is meer dan ooit nodig. Tot dan!

Anarchie! Sociale Revolutie! De straat is van ons!

Anarchistisch
Kollektief

OP STAP
IN DE STAD

EN DE MEDIA

Jongeren betogen tegen kapitalisme

GENT

Een zestigtal jongeren van het Internationaal Zet, de scholierenafdeling van de Linkse Socialistische Partij (LSP), trok gistermiddag door de Gentse binnenstad. «Wij verzetten ons tegen het kapitalisme en de oorzaken van de klimaatwijzigingen. Zo hopen we de jeugd wakker te schudden en te mobiliseren voor een proper milieu», woordvoerder Jeroen Demuyne. De actie werd geleid door de jongeren van het Anarchistisch Kollektief. De betoging, die eindigde op de Vrijdagmarkt met enkele toespraken.

Foto De Poorter (SVL/SVG)

st
o
H
a
s
c
l

Studenten op straat tegen 'Plan-Vandenbroucke'

VAN ONZE REDACTEUR

TOM DAMS

GENT | 'Banaba, Manama, alleen voor rijke pa en ma', scandeerden de studenten terwijl ze door het centrum van Gent stapten. Dat *bachelor-na-bachelor*-opleidingen of *master-na-masters* duurder dreigen te worden, is misschien niet onmiddellijk een slogan die voor het grote publiek duidelijk is. Dat was ook de grote uitdaging van de betoging: mensen op de been krijgen voor wat in wezen een nogal technisch dossier is: de nieuwe financiering van het hoger onderwijs. 'De studenten mobiliseren is ons behoorlijk goed gelukt', zegt medeorganisator Koen Hostyn van de Gentse Studentenraad (GSR). Zelf schatten de studenten vierduizend betogers op straat te hebben gekregen, de politie hield het

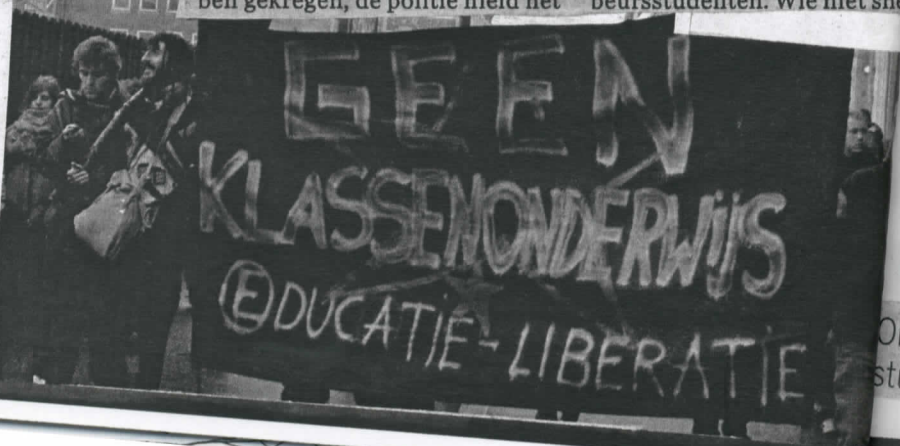
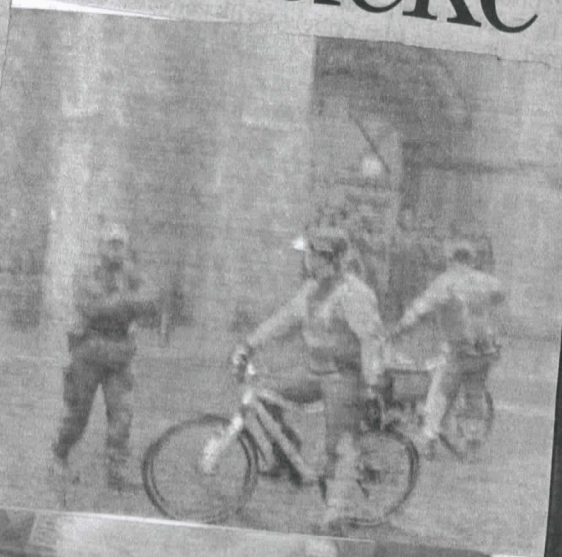
op 2.000. 'Er waren er veel van de Arteveldehogeschool', zegt Hostyn. 'We zijn ook naar enkele aula's getrokken en daar kregen vrijwel alle studenten mee voor onze betoging.'

Kop van jut van de betoging was dus minister Vandenbroucke. 'We willen hem met deze betoging en met de nationale betoging die volgende week door Brussel trekken aanzetten om opnieuw te onderhandelen over zijn plannen.'

Die plannen, die normaal al in 2008 van toepassing worden houden volgens de studenten onder meer in dat 'nog slechts een handvol aanvullende opleidingen worden gefinancierd. Het schrijvingsgeld voor de andere *Manama's* zal stijgen van 5.400 euro of zelfs 25.000 euro zonder enige correctie voor beursstudenten. Wie niet snel

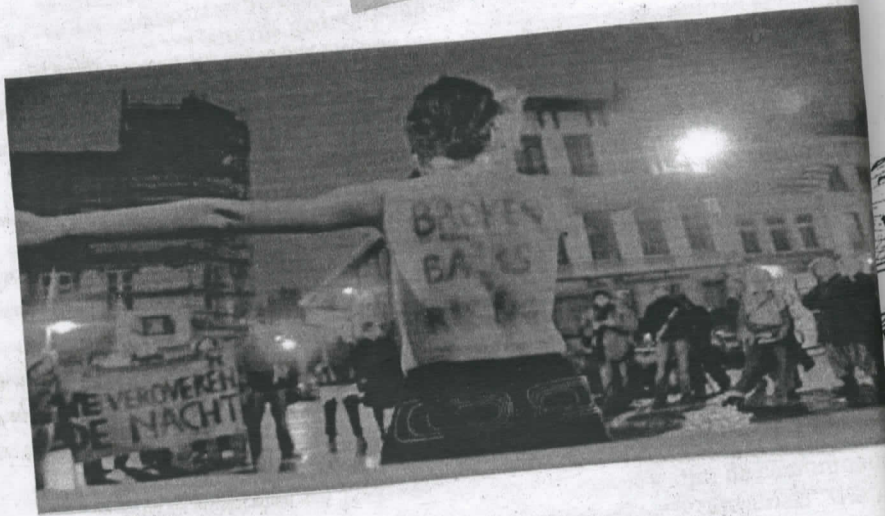
noeg afstudeert, verliest zijn recht op inschrijving en betaalt het dubbele als hij toch nog ingeschreven raakt.'

Voorts hebben de studenten ook kritiek op het feit dat de financiering meer dan nu gebaseerd zal zijn op de onderzoeksresultaten. 'Dat zal ten koste gaan van de onderwijskwaliteit', vreest Hostyn. De demonstratie verliep zonder al te veel problemen. Op de Vrijdagmarkt — waar met enige moeite een drijfnapte pop die Vandenbroucke verbeeldde in brand werd gestoken — kwam het heel kort tot een schermutseling tussen linkse en rechtse studenten. Na een mislukte poging van een groep anarchistische studenten om het Gravensteen binnen te trekken, kwam er een zitstaking op de Zuivelbrug, maar daar bleef het bij.

Ondanks de regen kwamen er gisteren in Gent toch enkele duizenden studenten op straat om te protesteren tegen de financieringsplannen

heksen
NACHT 2008

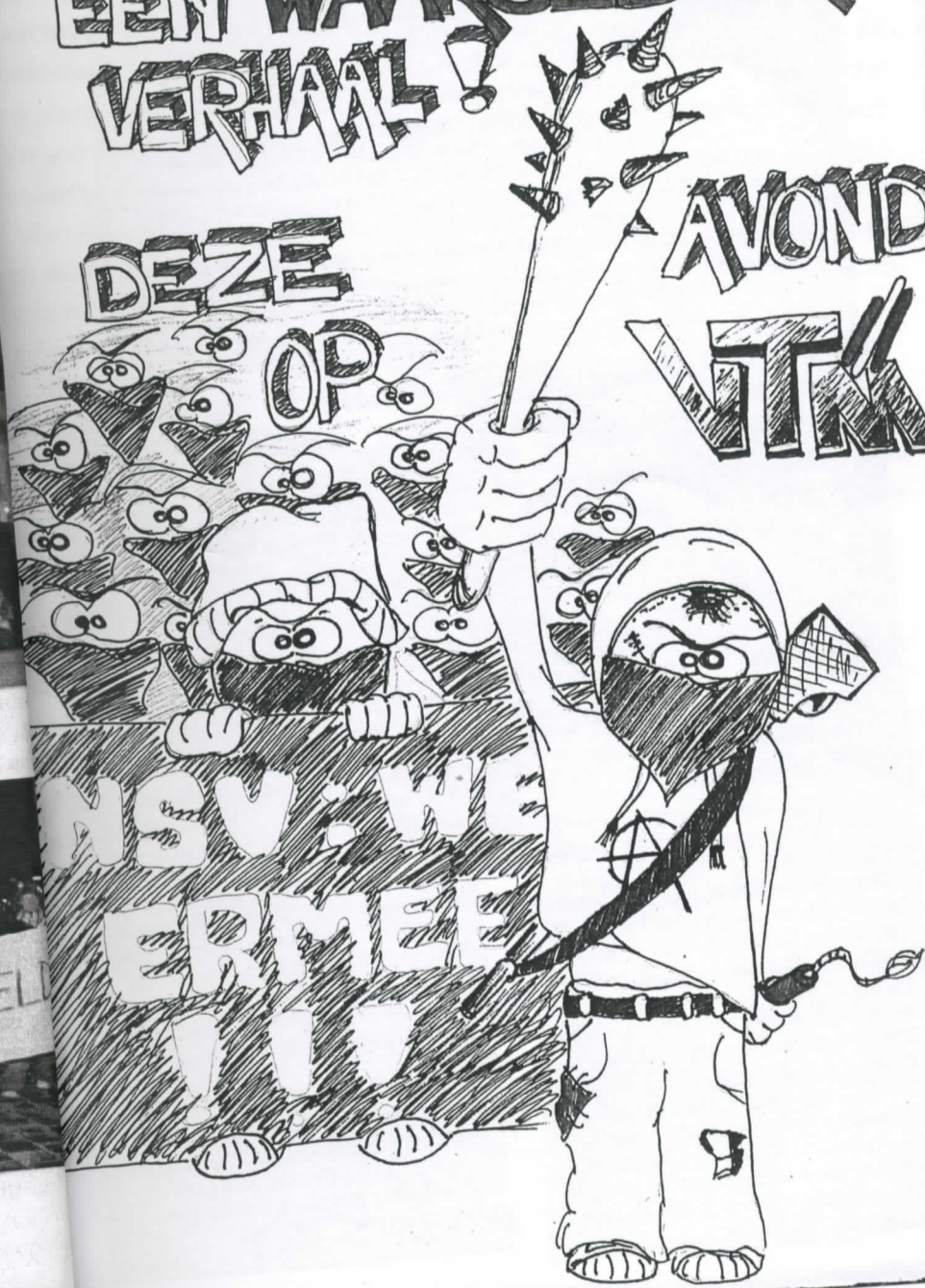
ANTI-NSV BETROUWING
EEN WAARGEBEURD
VERHAAL!

DEZE

OP

AVOND

VTK

Rellen in Gent bij studentenbetogingen

DE STANDAARD
ZONDAG 9 MAART 2008

In Gent hebben gisteravond naar aanleiding van de betogingen van de Nationalistische Studentenvereniging (NSV) en de Actief Linkse Studenten rellen plaatsgevonden.

Nog voor de betoging van het rechts geïnspireerde NSV en de linkse tegenbetoging van start gingen, scheidden zo'n 250 linkse betogers zich af van de reguliere optocht. De afgescheiden betogers waren gemaskerd en met zware stokken bewapend. Ze trokken richting Overpoortstraat om daar amok te maken. De politie slaagde erin hen te omsingelen en administratief aan te houden. Ter hoogte van het Sint-Pietersplein werd het waterkanon ingezet. Gisteravond stond de teller voorlopig op 140 arrestanten. (belga)

Bij schermutselingen na betoging vallen vijf gewonden

Duizend linkse en vijfhonderd rechtse betogers, 238 personen opgepakt, vijf gewonden, 270 politieagenten extra ingezet, twee waterkanonnen en één helikopter. Dat is de balans van de driejaarlijkse dubbelbetoging van de Gentse studenten donderdagavond- en nacht.

De betoging van het Nationaal Studentenverbond (NSV) en de antifascistische tegenbetoging verliepen vreedzaam, zegt hoofdcommissaris Steven De Smet van de Gentse politie. 'Voor en na de betogingen deden zich enkele moeilijkheden voor.'

Na de ontbinding van de twee betogingen kwam het dan tot schermutselingen aan het Kramersplein. Daarbij raakten vijf mensen gewond.

De politie zette het Sint-Pietersplein en het Kramersplein langs alle zijden af en kon zo de overgebleven oproerkraaiers inrekenen. Uiteindelijk werden donderdagavond in totaal 238 personen opgepakt, van wie zes minderjarigen.

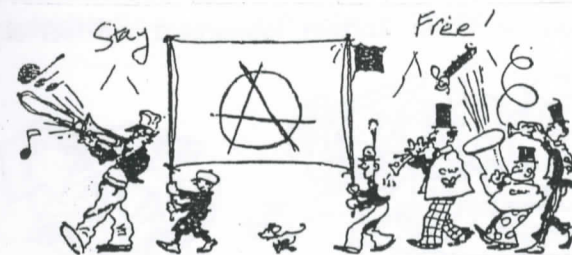
De 270 extra politiekrachten die een zestal uren tegen nachttarief werkten en de inzet van een urenlang rondcirkelende helikopter, zal in ieder geval een dure rekening opleveren. (gn)

Werken? Waarom zou ik?

Met het schrijven van dit verhaal, hopen we een tekst te verspreiden die een verklaring kan zijn voor het zagezegd schaamteloos ontvangen van een uitkering zonder de intentie te hebben ooit echt aan een baan binnen de reguliere arbeidsmarkt te geraken. We zullen niet uitleggen waarom dat iemand al dan niet recht heeft op een uitkering van de staat, omdat deze onderschikt is aan de discussie over de huidige samenleving zelf. Daarentegen zullen we eerder een beeld schetsen van de context waarin we vandaag leven en daarmee hopelijk een begrip los weken voor het dagdagelijkse leven van vele mensen. We zoemen dan ook voornamelijk in op het arbeidsconcept als geheel en haar geschiedenis.

Eerst en vooral moet het duidelijk zijn wat we onder arbeid verstaan. Arbeid zijn alle doe-vormen die een individu onderneemt in functie van een doel. Wanneer we het dan over arbeid hebben, spreken we dus over vele verschillende vormen van arbeid zoals het huishouden, schrijven, studeren, je huis opknappen, vrijwilligerswerk, in de fabriek staan, hobby's uitoefenen, &

Eigen aan de Westerse maatschappij is dat men er vandaag in geslaagd is om de mensen te doen denken dat er maar één vorm van arbeid is, namelijk de loonarbeid. Al de rest heeft men als activiteiten tijdens "de vrije tijd" ingedeeld of als een opleiding in functie van een latere baan. Daarnaast is niet alleen de definitie van arbeid die verengd is tot loonarbeid, maar ook het hele mentale discours is vervormd doorheen de jaren. Hiermee bedoelen we de bestaande druk vanuit mensen zelf, de overheid en de VDAB/RVA om aan een baan te geraken. Deze twee fenomenen zijn samen een relatief recent verschijnsel.

Een overzicht (bron: <http://www.yabasta.be/De-paradox-van-arbeid-en> door Roger Jacobs)

In de Middeleeuwen was arbeid een opgelegde plicht voor één bepaalde klasse in de samenleving. Arbeid was immers in die tijd meer een teken van minderwaardigheid dan van respect. Het was dan ook de laagste klasse die arbeid als taak opgezadeld kreeg. Zij moesten het land beheren en de rijkere landheren voorzien van voedsel en andere vervaardigde producten. In ruil kregen deze lijfeigenen bescherming van de heer. De echte armen die zelfs niet werkten, kregen van de samenleving regelmatig een caritatieve gift. Zij verkeerden voor de rest in volledige vrijheid, zolang ze maar af en toe een gebedje deden voor hun gulle gever.

Door maatschappelijke verschuivingen ging dit systeem in zijn voegen kraken en steeg de armoede op sommige plaatsen met 20%. De caritatieve instellingen konden dit uiteraard niet aan, waardoor er veel armen hun toevlucht namen tot 'crimineel' gedrag (zie het ontstaan van de zwervende vagebonden). Het is ook tijdens deze beginnende kapitalistische fase, dat arbeid als een soort straf diende voor al de armen die betrappt werden op hun 'criminele' activiteiten. Men bracht hen namelijk over naar tucht- en werkhuizen.

Nog groter was de overgang met de volledige opkomst van het kapitalisme. De zelfvoorzienende boerengemeenschappen veranderden grondig doordat boeren naar het slaafse loonarbeidsysteem gedrukt werden. Velen verkochten namelijk liever hun arbeid dan als armen in een tuchthuis terecht te komen. Een tweede reden is de teloorgang van het platteland door het oprukkende kapitalisme, waardoor boeren genoodzaakt waren hun levenswijze in arbeidstijd om te zetten. Kortom, loonarbeid had hier al weinig met het

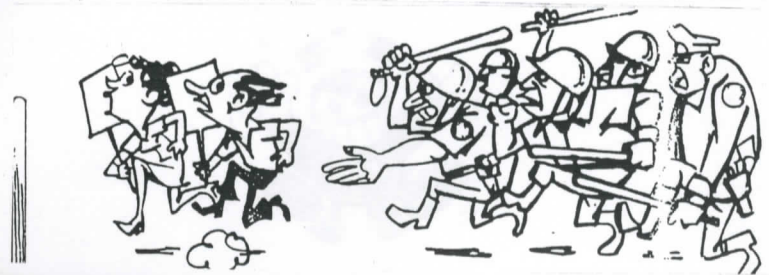
echte leven te maken, maar was eerder een verplichting die bij het kapitalisme is gaan horen om de economische groei te waarborgen.

Met deze geschiedenis in het achterhoofd, klinkt het dan ook logisch dat het arbeidsethos van toen "ik werk tot ik genoeg verdiend heb om terug naar mijn eigen leven op het veld te gaan" tot grote ergernis van de kapitalisten was. Zij stelden zich dan ook de vraag hoe ze de moraal konden omvormen naar eentje die was gebaseerd op stiptheid, orde en discipline. Anders zouden die arme boeren elke ochtend met zichzelf gaan overleggen of het wel de moeite was om die dag in loonarbeid te gaan in de stad.

De kapitalist zat met een probleem. Gelukkig voor hem is men vanuit verschillende ideologische hoeken loonarbeid gaan verdedigen in belang van de eigen ideologie. Vanuit religieuze hoek is het protestants calvinisme rijkdom scheppen gaan verheerlijken. Voordien zei het christendom immers, dat arm zijn, een onmaterialistische deugd was, zodat je in het hiernamaals rijkelijk zou beloond worden. Het moet niet gezegd zijn dat voornamelijk kapitalisten zich tot deze religie bekeerden.

Vanuit een heel andere hoek, en die de moraal waarschijnlijk het sterkst heeft veranderd bij de arbeiders, is de marxistische ideologie. Marx predikte immers dat de maatschappelijke productiekraften tot een maximum moesten gebracht worden. Vanuit zijn historisch materialisme, beschouwde hij dat namelijk als een onontbeerlijke doorgangsfase naar het communisme. Hier is dan ook het aanvankelijk verzet tegen loonarbeid vervangen door het tot op vandaag bekende 'recht op arbeid'.

Een laatste grote stimulans van de loonarbeid komt uit de Fordistische stroming begin 20ste eeuw. (afgeleid van Ford, de autokapitalist). Dit samenlevingsmodel heeft als verschil met het verleden dat productie voor de

rijken veranderd werd in massaproductie en massaconsumptie. In 1914 verdubbelde Ford het loon van de arbeiders. Dit was uiteraard niet zodat arbeiders terug meer tijd gingen krijgen voor hun eigen leven maar zodat ook zij een waardige medeconsument werden in de kapitalistische economie. En de kapitalistische cirkel is dan helemaal rond want zo maakt de baas op zijn beurt weer meer winst. Een leuk bijkomend weetje is dat in die tijd sociologen en maatschappelijk werkers de opdracht kregen om te zien hoe de arbeider zijn loon spendeerde, want als het ging naar drank en ander vertier, werd er systematisch een deel van zijn loon ingehouden.

In de jaren 70 is het dan eindelijk zover dat de arbeidersmoraal was omgevormd. Men beschouwde arbeid als iets noodzakelijk om een geldzakje te hebben. En met dat geldzakje kon de arbeider op zijn beurt weer allerlei leuke zaken consumeren, hobby's uitoefenen, tijd maken voor het gezin, ... Later in de jaren 70 voldeden de Fordistische voorwaarden (hoge lonen, baan zekerheid) niet meer, want het kapitalisme was weer eens in (olie)crisis. Tezelfdertijd veranderde ook de culturele waarden in de Westerse maatschappij. Zo was identiteitsontwikkeling niet meer gebaseerd op het beroep van de vader, maar op zelfsturing van de eigen levensloop (wat wij als anarchisten alleen maar een positieve evolutie kunnen vinden). In de praktijk wil dit zeggen dat mensen meer kansen kregen om een baan te zoeken die ze graag doen (weliswaar nog altijd binnen het economische loonarbeidsysteem).

Vandaag

Nu we weten hoe op vier eeuwen tijd het aanvankelijke verzet is geëvolueerd naar de halfslachtige acceptatie van loonarbeid, kunnen we eens kijken naar de situatie vandaag. Alles in het leven heeft men momenteel kunnen koppelen aan arbeid. Zo wordt een OCMW-uitkering, werkloosheidsuitkering,

gevangenisstraf, schoolopleiding en stages steeds weer gekoppeld aan de allerheiligste economie, die als enige doel heeft elk jaar een paar procent te groeien met al de sociale en ecologische gevolgen van dien. Sterker nog; wie arm is heeft dit enkel en alleen aan zichzelf te danken want je hebt je wel- of niet-falen vandaag in deze neoliberale samenleving zagezegd zelf in handen.

Alle andere redenen – al dan niet bewust – om geen deel uit te maken van de economische samenleving, worden van tafel geveegd of genegeerd. Ik denk aan mensen voor wie het ritme en druk van elke baan nu eenmaal te zwaar is (meestal plakt men die mensen het etiket van mentale problemen op, want aan het systeem zou het moeilijk kunnen liggen). Ik denk aan mensen die iets heel anders in hun leven aan het uitbouwen zijn dat totaal niet strookt met de verwachtingen; kunstenaars, wereldreizigers, ... Ik denk aan mensen die heel graag een bepaalde baan willen die moeilijk beschikbaar is. Mensen die liever hun leven uitbouwen op het sociale, filosofische, ecologische of politieke actieve vlak. Mensen die gewoon lui zijn. Duizenden soorten mensen die één voor één een menselijke reden hebben om niet deel te nemen aan de economie.

Dualisering als gevolg

Als gevolg hiervan is er een dualisering ontstaan, die naar mijn gevoel, zich alleen maar verder aan het onttrekken is. Aan de ene kant is er de participerende burger die zich beroept op "zo is het nu eenmaal" en elke zin voor levenscreativiteit verloren heeft (of toch van maandag tot vrijdag). Zijn leven is meestal conformistisch en staat vijandig tegenover alles of voelt zich bedreigd door alles wat anders is dan zichzelf en zijn vertrouwd klein wereldje. Ze beschrijven anderen als marginaal, lui, crapuul en inconsequent. Wanneer zij in de echte wereld zouden staan, zouden ze weten dat 10% van de Belgen nog steeds in armoede leeft. Ze zouden voelen

dat sommige mensen nu eenmaal niet mee kunnen. Ze zouden begrip kunnen aanleren, wanneer ze eens te durven afdalen van hun eigen uitgebouwd luxueus platform.

Als anarchist is het duidelijk dat we niet tot deze groep van burgers behoren omdat onze waarden haaks staan op de huidige moraal binnen onze verrechtse samenleving. Daarom is het voor ons belangrijk om solidair te zijn met al wie in strijd is met de huidige economische orde. Niet om te recupereren, maar om het constante verzet te versterken tegen een leven dat ons opgedrongen wordt door hogere machten. We moeten de illusie dat het burgerlijke leven een streefdoel voor iedereen moet zijn, kunnen doorprikken. Zodat we terug het menselijke en sociale op de voorgrond kunnen plaatsen.

Mogelijke concrete eisen hier en nu

Men zegt dat werklozen activeren het systeem veel sociale kosten kan besparen. Het tegendeel is waar. Vele mensen komen niet terecht op de arbeidsmarkt na hun schorsing omdat ze weigeren geactiveerd te worden. Zij zijn creatief en zullen op "andere manieren" aan het broodnodige geld geraken. In Amerika is nu al gebleken dat het schorsingsstelsel heeft geleid tot een spectaculaire stijging van de criminaliteit, het justitiebudget, het gevangeniswezen.... We zijn dan ook benieuwd naar de eerste studies die in België zullen gevoerd worden.

Een ander argument tegen de jacht op werklozen is dat de idee van volledige tewerkstelling volledig achterhaald is. Daarom zijn er al enkele alternatieven geformuleerd, die ook mij persoonlijk beter lijken dan het volledig berusten in het ontvangen van een uitkering.

Het is tijd om arbeid terug zijn oorspronkelijke waarde te geven en dus de inhoud van dit woord terug te trekken uit de enge economische context. Concreet zou een positieve stap zijn dat het beleid aan opwaardering doet van allerlei soorten andere arbeid. Of op zijn minst toch daar waar mooie initiatieven uit de grond komen, laat berusten. Concreet denk ik hier aan dierenboerderijen, biologische velden, vrijwilligerswerk, eigen arbeid (bvb zelf het huis opknappen en dus niemand moeten inhuren), huishouden en voor de kinderen zorgen, alles wat te maken heeft met ecologische arbeid ten voordele van het milieu, uitbreiden van coöperaties en andere ruilsystemen, ...

Op die manier zouden veel meer mensen hun weg vinden naar arbeid in de vrije zin van het woord. Een anarchistische invloed is noodzakelijk in dit voorstel; men kan meer autonomie vinden in arbeid, men werkt niet meer voor de markt of voor een baas, maar met elkaar, dieren en het milieu. Hierdoor zouden sociale, ecologische en libertaire waarden van arbeid iets maken, waarin een mens zich kan ontplooiën in plaats van onderwerpen. Het moeilijke voor dit idealistisch parcours zal zijn dat deze strijd niet losgekoppeld kan worden van de strijd tegen de staat en het kapitaal. De overheid zal immers alles willen verwerken in regelgevingen, terwijl het kapitaal een wel zeer ambigue relatie heeft met deze initiatieven omdat er simpelweg geen geld aan te verdienen valt.

Nog enkele werkloosheidscijfers

De jacht op werklozen heeft al duizenden slachtoffers gemaakt. Het gaat voornamelijk over die mensen die het moeilijk hebben om in het reguliere arbeiderscircuit mee te draaien. De huidige dwangmatige sociale activering is een hypocrisie. Zo is zij meer een brug naar de maatschappelijke afgrond dan naar volwaardig burgerschap (zie dualisering). Zo zijn er in 2007 tegen de

20.000 definitieve schorsingen uitgesproken. Men weet dat 46% daarvan een OCMW-uitkering ontvangt, maar de vraag is dan wat er met de andere 54% is gebeurd (zwartwerk, criminaliteit, de maatschappelijke afgrond, ꝛ).

De redenen om de schorsingen op te drijven liggen voor de hand. Men wil namelijk zoveel mogelijk werklozen uit de statistieken kunnen schrappen. Dit oogt immers beter als politiek gegeven. In de praktijk zijn de gevolgen niet minimaal. Zo drijft men vele mensen naar onzekere banen zoals interim-werk. Een baas kan je dan plukken en weer wegsnijten van de arbeidsmarkt naar zijn eigen kapitaal berekende behoeftes. Daarnaast zijn uiteraard de eerder vermelde 56% werklozen die wel geschrapt zijn, maar waar men niet van weet hoe zij nu overleven. De jacht op werklozen veroorzaakt sociale drama's en wij zijn "terug van weggeweest".

Verhaal rechtstreeks overgenomen uit 'De paradox van arbeid en werkloosheid'

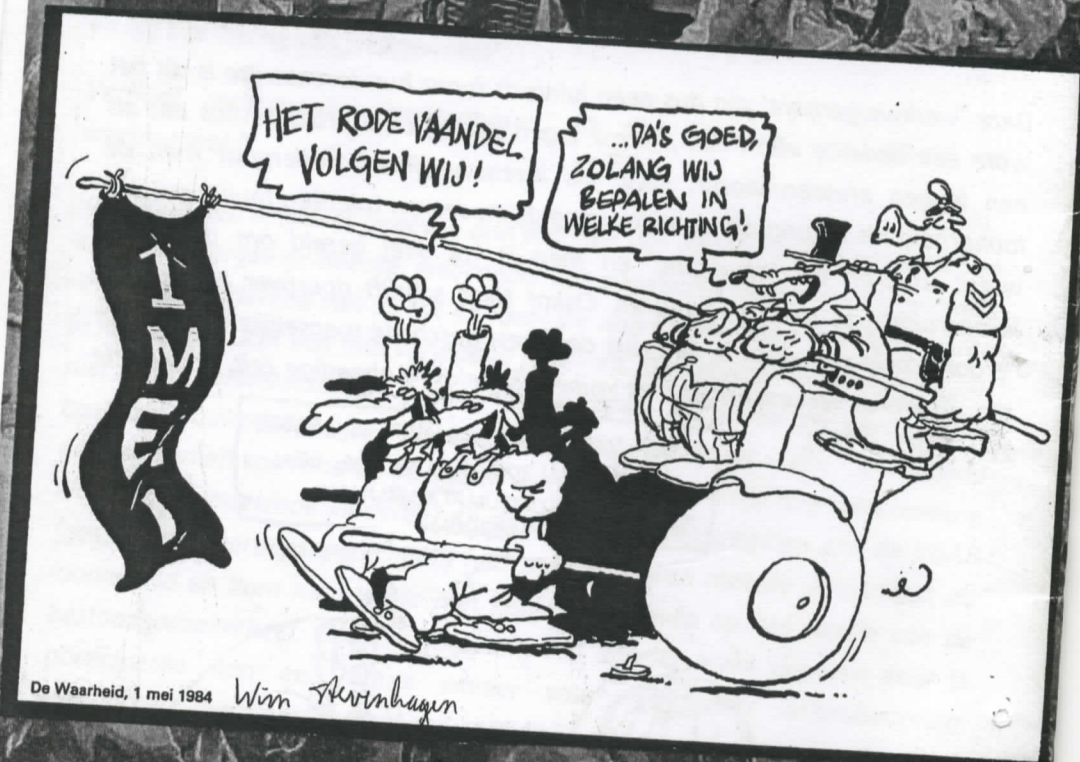
Jarenlang heb ik taalles gegeven aan mannen van de migrantengemeenschap in een Limburgse gemeente, waaronder een aanzienlijk aantal ex-mijnwerkers -in leeftijd variërend van 35 tot 45 jaar- die nog enkele jaren werkloos waren in het vooruitzicht van hun vervroegd pensioen. De meesten onder hen waren niet echt geïnteresseerd in een nieuwe baan. Ondanks de permanente bestaansonzekerheid (ze moesten rondkomen met een gemiddeld gezinsinkomen van rond de 40.000 Bf en hadden bijna altijd nog verscheidene kleine of opgroeiende kinderen) en de activeringsmaatregelen van de VDAB (gesprekken, beroepsopleidingen) had men gebroken met de wereld van de loonarbeid en nam men vrede met een 'sober' leven op het randje van de bestaansonzekerheid. Zin en structuur werd aan dit leven gegeven door te participeren aan een brede waaier van niet-officiële arbeidsvormen: eigenarbeid (verbouwing van een oud huis, onderhoud van een moestuin),

wederzijdse hulp en burenhulp (vervoer van kinderen naar school, autoreparaties waarvoor de vervangstukken op autokerkhoven bij elkaar gesprokkeld werden (recyclage dus)), vrijwilligersarbeid (een oud gebouw wordt omgebouwd tot moskee die achteraf gezamenlijk onderhouden wordt, men richt een coöperatieve winkel op) en zwartwerk (kleine klusjes tegen een bescheiden vergoeding). Ik had steeds de indruk dat zij hun handen vol hadden met te trachten het hoofd boven water te houden. Maar de problemen die dit bestaan met zich meebracht wogen blijkbaar op tegen het gebrek aan intrinsieke zinbeleving die ze vroeger ondervonden hadden in hun baan op de reguliere arbeidsmarkt. Vooral ook omdat heel wat van de heilzame functies van de loonarbeid duidelijk overgenomen werden door hun nieuwe bezigheden: structurering van het leven, direct zichtbaar nut van de activiteiten, intense sociale contacten, erkenning binnen de gemeenschap, ...

Deze 'werkweigeraars' zijn dus geen luiards maar hun levenswijze is als het ware een bedekte vorm van protest tegen het officiële arbeidsethos dat als een leugen ervaren wordt. I.p.v. als levensverrijkend ondergaat men de loonarbeid als dwang die de eigen mogelijkheden en talenten fnuikt: ontslag wordt ervaren als 'bevrijding' en men is tot veel bereid om deze vrije levensruimte te laten voortduren. Oskar Negt schrijft daarover heel gevat: "Waar arbeid een vloek is, lijkt rust de meest geschikte menselijke toestand te zijn. Zij wordt vereenzelvigd met vrijheid & geluk' (Lebendige Zeit, enteignete Zeit, 1987, p.180).

KIJK, DAT JE JE GELD HEBT OPGEMAAKT
BEWIJST TOCH DAT JULIE NOG EEN
TE GROTE KONSUMPTIEVRUHEID
HEBBEN...

De Waarheid, 1 mei 1984 Wim Akvinkhagen